

INTERPUNKCJA ZDANIA POJEDYNCZEGO

W wypowiedzeniach pojedynczych najczęściej stosuje się takie znaki interpunkcyjne jak: **przecinek, dwukropek i myślnik**.

Oczywiście zamyka takie wypowiedzenia **kropka**, która pojawić się też może po skrótach i po liczebnikach porządkowych.

W zdaniu pojedynczym przecinkiem rozdzielamy:

- jednorodne części zdania, to jest podmioty lub określenia, zestawione bezspójnikowo

np. Wierzby, topole, graby rosły tuż nad wodą.

Szyby, grusze, jabłonie rosły w jednym rzędzie.

- jednorodne części zdania połączone spójnikami (w funkcji przeciwstawnej lub wynikowej): a, ale, lecz, jednak, zatem, więc, toteż

np. Gospodyni była nieładna, ale dobra.
Dzień był pochmurny, lecz ciepły.

- wyrazy lub zwroty poprzedzające wyjaśnienie lub wyliczenie: to jest, to znaczy, jak na przykład:

np. Książka ukazywała dzieje rodziny Koziatulskich do wojny, to jest do 1939 roku.

- wyrazy stojące poza zdaniem: wołacze, wykrzykniki, wyrażenia wtrącone

np. Piesku, nie zjedz mi buta.
No, moi państwo, czas kończyć spotkanie.

W zdaniu pojedynczym przecinkiem nie rozdzielamy:

- jednorodnych członków zdania połączonych spójnikami: i, oraz, albo, lub, bądź, ani, ni, czy, tudzież

np. Czas mijał wesoło i szybko.

Odrobię lekcje z tobą lub sam.

jednak przed każdym z tych spójników użytych powtórnie w tym samym zdaniu przecinek stawiamy

np. Ani z oddali, ani z bliska nie dochodził szmer najlżejszy.

ZASADY UŻYCIA DWUKROPKA

Dwukropek używany jest:

- do przytaczania czyichś lub własnych słów.

Przykład: *Przychodziły jej na myśl słowa Pisma świętego: „W pocie czoła pracować będziesz”.*

- jako **znak poprzedzający wyliczenie szczegółów**, o ile przed samym wyliczeniem pojawia się forma ogólna.

• *W drodze do Berlina zwiedzili kilka niemieckich miast: Monachium, Bonn i Kolonię.*

ZASADY UŻYCIA MYŚLNIKA

Myślnik używany jest:

• by zaznaczyć pominięcie domyślnego członu zdania,

np. *W poniedziałek czułem się źle, we wtorek — lepiej.*

• do wyrażania relacji między dwoma wyrazami i wartościami. Dokładniej:

– między wyrazami o znaczeniach przeciwstawnych, np. *ciepło — zimno*,

– między wyrazami oznaczającymi początek i koniec jakiegoś odcinka, np. *trasa Warszawa — Poznań*,

– jako znak zastępujący wyraz przeciwko, np. *mecz Wisła — Legia*,

– między liczbami oznaczającymi wartości przybliżone, np. *widziałam ten film 2 — 3 razy*,

– zastępuje określenie od — do, np. *wszystkich chętnych prosimy o dokonywanie wpłat w dniach 15 — 20 listopada*,

• by uniknąć dwuznaczności wypowiedzi, np. *Przed zawodami skoncentrowany*

był na jednym — zwycięstwie.

Myślnika możemy użyć:

- by zastąpić czasowniki domyślne (jest, są) przed wprowadzającym orzecznik zaimkiem „to”, np. *Madryt — to stolica Hiszpanii.*